
MONOGRAFIE PRAWNICZE

PROBLEMATYKA
INTERTEMPORALNA
W PRAWIE

ZAGADNIENIA PODSTAWOWE.
ROZSTRZYGNIĘCIA INTERTEMPORALNE.
GENEZA I FUNKCJE

JAROSŁAW MIKOŁAJEWICZ (red.)

Wydawnictwo C.H.Beck

MONOGRAFIE PRAWNICZE

JAROSŁAW MIKOŁAJEWICZ • PROBLEMATYKA INTERTEMPORALNA
W PRAWIE. ZAGADNIENIA PODSTAWOWE. ROZSTRZYGNIECIA
INTERTEMPORALNE. GENEZA I FUNKCJE

Polecamy nasze najnowsze publikacje z tej serii:

Krzysztof Mularski

**PRAWO INTERTEMPORALNE Z PERSPEKTYWY NAUKI
PRAWA CYWILNEGO. WYKŁADNIA PRZEPISÓW
INTERTEMPORALNYCH**

Dominika Opalska

OBOWIĄZEK LOJALNOŚCI W SPÓŁKACH KAPITAŁOWYCH

Wojciech Piątek

**POWAGA RZECZY OSĄDZONEJ WYROKU SĄDU
ADMINISTRACYJNEGO**

*Ewelina Cała-Wacinkiewicz, Kinga Flaga-Gieruszyńska,
Daniel Wacinkiewicz (red.)*

**WSPÓŁCZESNE INSTYTUCJE PRAWA. OBYWATEL – PAŃSTWO
– SPOŁECZNOŚĆ MIĘDZYNARODOWA**

Katarzyna Górka

**JAWNOŚĆ POSIEDZEŃ SEJMU I SENATU ORAZ JEJ
OGRANICZENIA W KONSTYTUCJI RP**

Magdalena Wilejczyk

**ZAGADNIENIA ETYCZNE CZĘŚCI OGÓLNEJ PRAWA
CYWILNEGO**

Marek Szydło

PRAWNA KONCEPCJA ZAMÓWIENIA PUBLICZNEGO

Miłosz Kaczyński

**PEŁNOMOCNIK Z URZĘDU W SĄDOWYM POSTĘPOWANIU
CYWILNYM**

Legalis
System Informacji Prawnej

www.ksiegarnia.beck.pl

PROBLEMATYKA INTERTEMPORALNA W PRAWIE

ZAGADNIENIA PODSTAWOWE.
ROZSTRZYGNIECIA INTERTEMPORALNE.
GENEZA I FUNKCJE

Redakcja naukowa
Prof. UAM dr hab. Jarosław Mikołajewicz

WYDAWNICTWO C.H.BECK
WARSZAWA 2015

Wydawca: Natalia Adamczyk

Niniejsze opracowanie powstało w ramach projektu badawczego finansowanego przez Narodowe Centrum Nauki na podstawie decyzji DEC-2012/07/B/HS5/03849 w ramach umowy Nr UMO-2012/07/B/HS5/03849: Problematyka intertemporalna w prawie. Zagadnienia podstawowe. Rozstrzygnięcia intertemporalne. Geneza, funkcje, aksjologia. Kierownik projektu prof. UAM dr hab. Jarosław Mikołajewicz.

Recenzenci naukowci:

Prof. zw. dr hab. Andrzej Gomułowicz
Dr hab. Tomasz Barankiewicz

© **Wydawnictwo C.H.Beck 2015**

Wydawnictwo C.H.Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: DTP Service
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-7453-6

ISBN e-book 978-83-255-7454-3

Spis treści

Wykaz Autorów	VII
Przedmowa	IX
Wykaz skrótów	XI
Wykaz literatury	XVII
Wykaz orzecznictwa	LIII

Część I. Problematyka intertemporalna – ogólne zagadnienia teoretyczne

<i>Jarosław Mikołajewicz</i>	
Rozdział 1. Wprowadzenie do problematyki intertemporalnej prawa	3
<i>Jacek Wiewiorowski</i>	
Rozdział 2. Zakaz retroakcji – historyczny klucz do intertemporalności	19
<i>Wojciech Szafrński</i>	
Rozdział 3. Poszukiwanie pozytywizacji rozstrzygnięć intertemporalnych. Na tropie regulacji intertemporalnych w XVIII i XIX w.	43
<i>Jarosław Mikołajewicz</i>	
Rozdział 4. Pojmowanie prawa	79
<i>Jarosław Mikołajewicz</i>	
Rozdział 5. Zmiana prawa	111
<i>Jarosław Mikołajewicz</i>	
Rozdział 6. Sytuacje intertemporalne, rozstrzygnięcia intertemporalne, zasady intertemporalne	151

Część II. Problematyka intertemporalna w ujęciu dogmatyki prawa

<i>Sławomira Wronkowska, Mikołaj Hermann</i>	
Rozdział 7. Problematyka intertemporalna prawa konstytucyjnego. Zagadnienia podstawowe	195
<i>Andrzej Skoczylas</i>	
Rozdział 8. Zagadnienia międzyczasowe w prawie administracyjnym	241

<i>Jarosław Mikołajewicz, Hanna Paluszkiewicz</i>	
Rozdział 9. Rozstrzygnięcia intertemporalne prawa karnego	301
<i>Hanna Paluszkiewicz</i>	
Rozdział 10. Zagadnienia intertemporalne w polskim prawie karnym procesowym	321
<i>Krzysztof Mularski, Adam Olejniczak</i>	
Rozdział 11. Prawo intertemporalne z perspektywy nauki prawa cywilnego	401
<i>Marcin Walasik</i>	
Rozdział 12. Rozstrzygnięcia intertemporalne w prawie procesowym cywilnym	473
<i>Krzysztof Ślęzak</i>	
Rozdział 13. Prawo intertemporalne w prawie pracy i prawie ubezpieczeń społecznych	515
<i>Dominik Mączyński</i>	
Rozdział 14. Intertemporalne prawo podatkowe	541
<i>Marek Sachajko</i>	
Rozdział 15. Problematyka intertemporalna prawa upadłościowego	587
 Część III. Aksjologia, funkcje i wykładnia funkcjonalna prawa intertemporalnego	
<i>Paweł Kokot</i>	
Rozdział 16. Funkcje prawa intertemporalnego	667
<i>Marek Smolak</i>	
Rozdział 17. Wykładnia funkcjonalna prawa intertemporalnego	685
<i>Jarosław Mikołajewicz, Marek Smolak</i>	
Rozdział 18. Aksjologiczne założenia prawa intertemporalnego	695
Indeks rzeczowy	705

Wykaz Autorów

Prof. UAM dr hab. Jarosław Mikołajewicz, redaktor naukowy, autor i kierownik projektu badawczego, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Prof. zw. dr hab. Sławomira Wronkowska, główny wykonawca projektu, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, sędzia Trybunału Konstytucyjnego Rzeczypospolitej Polskiej.

Prof. zw. dr hab. Andrzej Skoczylas, główny wykonawca projektu, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, sędzia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu, Naczelnik Wydziału VI w Biurze Orzecznictwa Naczelnego Sądu Administracyjnego Rzeczypospolitej Polskiej.

Dr Mikołaj Hermann, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Mgr Paweł Kokot, doktorant Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Prof. UAM dr hab. Dominik Mączyński, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, sędzia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu.

Dr Krzysztof Mularski, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Prof. UAM dr hab. Adam Olejniczak, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Prof. UZG dr hab. Hanna Paluszkievicz, Uniwersytet w Zielonej Górze.

Dr Marek Sachajko, sędzia Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Poznaniu.

Prof. dr hab. Marek Smolak, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Dr Wojciech Szafrąński, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Prof. UAM dr hab. Krzysztof Ślęzak, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Dyrektor Biura Studiów i Analiz Sądu Najwyższego Rzeczypospolitej Polskiej.

Dr hab. Marcin Walasik, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, sędzia Sądu Rejonowego w Poznaniu.

Dr hab. Jacek Wiewiorowski, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Przedmowa

Książka, którą przedkładamy Czytelnikowi dotyczy prawa intertemporalnego, czyli prawnych rozstrzygnięć zagadnień związanych ze zmianą prawa w stosunku do sytuacji prawnych z elementem dawnym.

Problematyka intertemporalna prawa obejmuje zespół zagadnień o podstawowej doniosłości tak teoretycznej, jak i praktycznej. Dotycząc prawa zmieniającego się w czasie, zmusza do refleksji nad podstawowymi kwestiami jego obowiązywania, w szczególności zmianą, ale i współobowiązywaniem poszczególnych aktów normatywnych, w tym formalnie derogowanych. Unaocznia złożoność procesu wykładni prawa, które jest „wielowarstwowe” nie tylko ze względu na swoją multicentryczność (określenie zapożyczone od Ewy Łętowskiej), ale i złożoną strukturę tekstu prawnego, w którym w przypadku stanowienia aktów normatywnych bynajmniej nie dochodzi do prostego zastępowania jednego fragmentu tekstu drugim.

Książka niniejsza stanowi przy tym pierwsze kompleksowe opracowanie problematyki intertemporalnej. Aczkolwiek sytuacja od czasu ukazania się ograniczonej do pewnego konceptu teoretycznoprawnego monografii mojego autorstwa (*J. Mikołajewicz, Prawo intertemporalne. Zagadnienia teoretycznoprawne*, Poznań 2000), uległa radykalnej poprawie, ukazało się bowiem wiele wartościowych opracowań, to jednak do tej pory literatura ojczyzna, i nie tylko, nie doczekała się opracowania, które miałoby aspiracje możliwie całościowego przedstawienia problematyki intertemporalnej: od genezy współczesnego ujmowania intertemporalności, poprzez teoretycznoprawną propozycję rozstrzygania problemów intertemporalnych, przedstawienie podstawowych regulacji i rozstrzygnięć prawa intertemporalnego obowiązującego prawa polskiego, po problemy jego funkcji i aksjologii. Praca szeroko uwzględnia również orzecznictwo sądowe. Napisana została przez zespół autorów teoretyków, w większości zarazem praktyków prawa, w znacznej części czynnych sędziów, posiadających orientację nie tylko w uprawianych przez się dyscyplinach prawoznawstwa, ale i potrzebach praktyki stosowania prawa.

Poza celami *stricte* poznawczymi, książka stawia sobie za zadanie udzielenie pomocy borykającym się z tą wyjątkowo złożoną problematyką przy stosowaniu prawa. W tym sensie adresowana jest nie tylko do uczonych prawa czy studiujących prawo, jako propozycja określonej koncepcji teoretycznej i metodologicznej, ale i praktyków prawa: sędziów, prokuratorów, adwokatów, radców prawnych, notariuszy, urzędników oraz wszystkich zainteresowanych tą problematyką prawną, dostarczając konkretnych propozycji stawiania i rozwiązywania problemów intertemporalnych. Naszym zamiarem było, aby poza walorami teoretycznymi posiadała wymiar praktyczny, stanowiąc źródło wskazówek rozstrzygania złożonych problemów intertemporalnych w praktyce stosowania prawa. Przyjmujemy przy tym, za Ludwigiem Boltzmannem, że nie ma nic bardziej praktycznego od dobrej teorii.